

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 11. do 20. junija 2012

OBVESTILO

Slovenijo je v drugi junijski dekadi zajel vročinski val. Najvišje temperature zraka so bile po nižinah okoli 33 ali 34 °C, zato je bila velika toplotna obremenitev. Druga junijska dekada je bila v večjem delu Slovenije za več kot 2 °C toplejša od povprečja, v visokogorju celo za 3,6 °C. 14. junija so bile še pogoste padavine, nato pa se je vreme stabiliziralo. V drugi junijski dekadi je najmanj dežja, od 10 do 20 mm dežja, padlo na Štajerskem in celjskem, v severovzhodni Sloveniji in na Primorskem. Na Primorskem je 12. junija divjalo neurje s točo. Padavinska slika druge junijske dekade je bila najbolj skromna v delu Štajerske, na celjskem in v severovzhodni Sloveniji. Razporeditev padavin, ki so bile pogosto lokalnega značaja, je v večjem delu Slovenije omogočala normalno preskrbljenost rastlin z vodo. V zadnjih vročih dneh se je povečal vročinski stres in potrebno je bilo zalivanje rastlin.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Pred vstopom v koledarsko poletje je Slovenijo zajel vročinski val. Po 15. juniju so se temperature zraka dvignile nad 30 °C, maksimalne temperature zraka pa so se približale rekordnim vrednostim v zadnjem desetletnem obdobju. Do 14. junija so bile še pogoste padavine, nato pa se je vreme stabiliziralo. V drugi junijski dekadi je bilo najmanj dežja na Štajerskem, kjer je padlo le nekaj milimetrov. Od 10 do 20 mm dežja je padlo na celjskem, v severovzhodni Sloveniji in na Primorskem. 12. junija je na Primorskem, v Slovenski Istri in na Goriškem divjalo neurje s točo, ki je povzročilo veliko gospodarsko škodo. Največ dežja, več kot 100 mm, je bilo na cerkniškem, bovškem in v Julijskih Alpah. Več kot 80 mm je padlo tudi v Beli Krajini in na Goriškem. V večjem delu Slovenije pa je v tem obdobju padlo od 30 do 70 mm dežja. V drugi junijski dekadi je bilo padavin več kot v dolgoletnem povprečju (1971 – 2000) v visokogorju, v osrednji Sloveniji, na Goriškem in Dolenjskem. Padavine so bile v primerjavi z dolgoletnimi povprečji skromnejše v delu Štajerske, na celjskem in v severovzhodni Sloveniji, kjer je padlo od 10 do 50 % dolgoletnih padavin. Na Primorskem in Koroškem pa je bila dekadna vsota padavin rahlo nad polovico dolgoletnih povprečnih vrednosti. Povprečna dekadna temperatura zraka je bila med 19 in 20 °C, na Primorskem in Goriškem okrog 21 °C. V večjem delu Slovenije je bilo v drugi junijski dekadi za 2,1 do 2,9 °C topleje od dolgoletnih povprečnih vrednosti 1971-2000. Najmanjši odkloni, med 1,7 in 1,9 °C, so bili na obalnem območju, na celjskem in vzhodnem delu Štajerske. Za več kot 3,6 °C topleje pa je bilo v visokogorju.

STANJE RASTLIN

V prvih dneh dekade je Slovensko Primorje prizadela še ena vremenska ujma. Po burji, nizkih temperaturah in spomladanski suši še toča. Na Obali je uničila skoraj vso letino zelenjave in sadja, močno je pustošila tudi po vinogradih. Po prvih ocenah je toča prizadeta kmetijsko proizvodnjo na več kot 1300 ha kmetijskih površin. Močni nalivi in neurja so besnela tudi drugod po državi. Na Goriškem je prizadela vsaj 500 ha kmetijskih površin. Pogosta omočenost listov je omogočala bohotenje številnih rastlinskih bolezni. V vinogradih vseh treh vinorodnih dežel so se vinogradniki borili s peronosporo na vinski trti. Tudi pridelovalci krompirja so poročali, da je krompirjeve nasade ponekod uničila fitoftora. Ta bolezen se ob pogojih nekoliko nižje temperature in ob deževnem vremenu, ki so prevladovali vso prvo polovico junija, lahko razširi izjemno hitro. Pravočasno in temeljito zaščito so dodatno oteževale padavine, ki so izpirale škropiva. V drugi polovici dekade oz. le nekaj dni pred začetkom astronomskega poletja je nastopil vročinski val. Vročina je prišla pravočasno saj je nastopil čas za zorenja žit. V severovzhodni Sloveniji je ječmen dozorel, v prihodnjih dneh se bo pričela žetev. Tudi pšenica je napolnila zrnje, poteka zorenje, posevki že spreminjajo barvo. Visoke temperature so pognale izhlapevanje iz tal in rastlin čez 5 mm vode na dan. Tako se je, na začetku dekade še obilna zaloga talne vode, naglo črpala in marsikje v osrednji, vzhodni in severovzhodni Sloveniji je voda v tleh rastlinam postala spet težje dostopna. To je bilo v severovzhodni Sloveniji opaziti na traviščih, neposredno po odkosu trave. Drugi posevki, zlasti koruza, ki je v SV Sloveniji niso prizadeli škodljivci in ptice, so v dobri kondiciji, medtem ko prizadeti posevki še vedno zaostajajo v razvoju. Tudi na Goriškem in Vipavskem je bila vse do konca dekade voda v tleh rastlinam še lahko dostopna, vpliv visokih temperatur zraka in močnega izhlapevanja pa je bilo že opaziti na razpokanem površinskem sloju tal. V ponovnem vodnem stresu so bile rastline tudi na obalnem območju.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

V deževnem delu dekade je izhlapelo le okoli 2,5 mm vode na dan, po nastopu vročinskega vala pa se je povzpelo nad 6,0 mm. V dekadi skupaj izhlapelo od 40 do 60 mm vode.

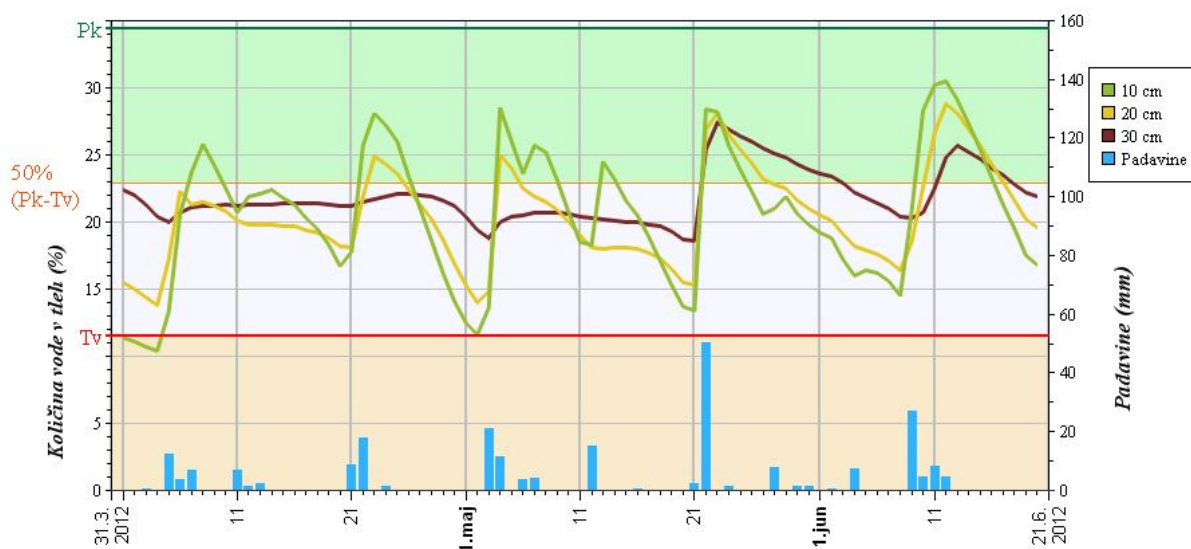
VODA V TLEH

Po obilnih padavinah v prvi polovici dekade je bila založenost tal z vodo v večjem delu Slovenije zadovoljiva. Ponekod v osrednji Sloveniji in na Lj. barju je voda celo zastajala na površini kmetijskih tal. Kumulativna vodna bilanca od 1. aprila dalje je zaradi dolgotrajnega spomladanskega pomanjkanja vode negativna na Obali, na negativni strani pa je tudi na Ptujsko Dravskem polju in v severovzhodni Sloveniji. Drugod po državi je bila vegetacijska vodna bilanca še pozitivna.

Povprečna vsebnost vode v tleh in padavine: Murska Sobota, 1. 3. – 20.06. 2012

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

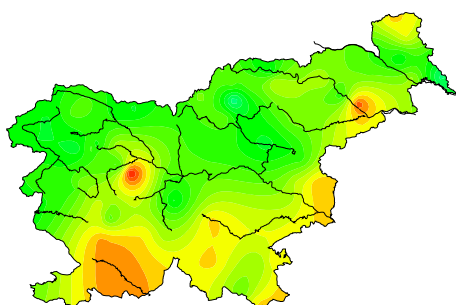
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

Voda v tleh je sredi druge junjske deкаде v SV Sloveniji, po nastopu vročinskega vala postala spet težje dostopna.

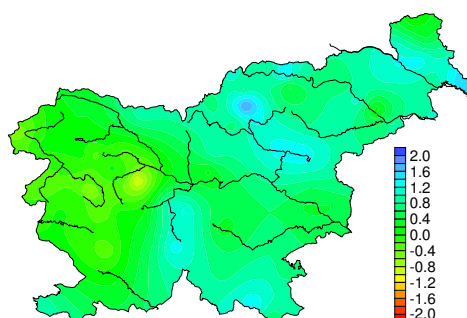
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

Negativne vrednosti SPI1 še ne pomenijo sušnosti in le negativno oziroma pozitivno odstopanje od dolgoletnega povprečja za mesec maj, vseeno pa v primeru velikih odstopanj nakazujejo izredno stanje. V letošnjem maju je bilo nadpovprečno veliko padavin, zato je tudi SPI1 indeks na mokri strani lestvice odstopal. V tromesečnem obdobju marec - maj je bilo na področju južne in jugozahodne Slovenije bistveno manj padavin kot je značilno za obdobje 1971-2000, kar kaže na pojav suše.

SPI3 (marec – maj 2012)

SPI1 (maj 2012)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-.99 to .99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

